

Miroslava Průchová, Činnost hraběte Jana Nepomuka Harracha ve východních Čechách. Bakalářská práce. Praha, FHS UK 2008, 64 s. + 8 s. příloh

oponentský posudek

Předložený text je druhou, mírně upravenou verzí bakalářské práce Miroslavy Průchové. Předmětem autorčina zájmu je život a dílo Jana Nepomuka Harracha, jež se pokouší zasadit do širších historických souvislostí českých zemí ve druhé polovině 19. století.

V úvodu a zejména v závěru předloženého textu autorka poněkud koriguje své bývalé apologické soudy o Janu Harrachovi poukazem na skutečnost, že nebyl jediným šlechticem podporujícím ve své době český jazyk a podnikání, jak to vyznělo v původní verzi. Jádro práce však zůstalo bez větších změn a nadále se nese v oslavném národoveckém duchu 19. století. Hlavní příčinu tohoto stavu shledávám v autorčině nedostatečné schopnosti pracovat kriticky s prameny a umět vůbec odlišit prameny od sekundární literatury. O tom, že se jí to nedaří, svědčí způsob její interpretace v textu hojně užívaných citátů i naprosto zmatečný seznam použitých zdrojů. V něm je oslavná práce Ferdinanda Menčíka o Janu Harrachovi z roku 1898 řazena mezi literaturu, kam evidentně nepatří, neboť víc než o Harrachovi vypovídá o jejím autorovi a jeho postojích. Podobně jsou v oddílu literatura jako rovnocenné uvedeny články z časopisu Světozor z roku 1872 a Krkonoše z roku 2006. Autorka neumí citovat ani články z periodik (chybí autoři a přesné názvy titulů i odkazy na stránky), ani nevydané prameny (chybí názvy a signatury fondů). Nezná metody historické práce. Diskutabilní je rovněž její snaha vydávat za prameny rovnocenné písemným muzejní a zámecké expozice. Právě na nich je totiž velká část práce postavena. Jiným vážným nedostatkem v práci s prameny je ta skutečnost, že autorka vykazuje v seznamu fondy Státního okresního archivu v Hradci Králové (závěti a konfiskace) za použité, avšak v samotném textu na ně nikde neodkazuje. Je tedy zřejmé, že je v ruce přímo neměla a že je cituje pouze z inventářů. Přitom právě studium závětí by autorce mohlo aspoň zčásti nahradit chybějící moderní kritickou biografii Jana Harracha.

Autorka v práci provedla drobné změny, zásadně však text nepřepracovala. Byť v zestručnělé formě, práce si přece stále uchovává charakter „turistického průvodce“ po zámku v Hrádku u Nechanic a po Krkonoších, od něhož se autorka nebyla schopna oprostit. Nekritický přístup k pramenům ovlivňuje jak jazykovou (často nevědomé přebírání archaismů), tak i obsahovou stránku. I když v úvodu a závěru své práce Menčíkovu knihu kritizuje, v centrálních pasážích ji stále využívá jako hlavní informační zdroj, přičemž jeho názory na osobu Jana Harracha má za hotové pravdy. Autorka tak bezděky přebírá hodnotový

rejstřík i způsob uvažování autorů 19. století. Práci chybí vlastní názor, jasnější koncepce, schopnost klást si otázky a formulovat problémy. Soustředění pozornosti na šlechtickou obec autorce znemožňuje vnímat i ostatní složky české společnosti druhé poloviny 19. století. Tak například podnikání v cukrovarnictví a pivovarnictví nebylo v této době výhradní doménou šlechty, jak z textu vyznívá, neboť se na něm podstatným způsobem podílela také česká maloburžoazie.

Druhým důvodem, který snižuje odbornou hodnotu předložené práce, je výběr literatury. Jde často o všeobecné přehledy, encyklopedie a turistické průvodce, které autorku k postizení problémů ani nemohou dovést. To je případ i jinak slibně znějící kapitoly z dějin každodennosti, v níž se Průchová převážně opírá o všeobecný přehled Marcely Efmertové místo toho, aby využila velmi zdařilé práce Pavly Vošahlíkové *Jak se žilo za časů Františka Josefa I.*

Ve svém hodnocení zcela upouštím od kritiky drobnějších nedostatků, jakými jsou nesrozumitelné formulace, nelogická spojení či gramatické chyby. Nezbývá než konstatovat, že předložená práce se z větší části omezuje na výčet činů obdivovaného hrdiny, což je z hlediska požadavků kladených na absolventa FHS UK dosti málo. Protože se však zdá, že ani třetí verze by nevedla k lepším výsledkům, doporučuji hodnotit bakalářskou práci Miroslavy Průchové nejnižším možným počtem, tj. 20 body.

V Praze 30. 8. 2008

PhDr. Roman Zaoral
oponent